

Türkiye'nin Çöl Kuşları

Adında çöl geçen kuşlar bu ayki konuklarımız.
Çöl ortamına iyi uyum sağladıklarından
genelde çöl ön adıyla anılırlar.

Çöl koşarı (*Cursorius cursor*)

Ülkemizin az rastlanan kuş türlerinden biridir. Sadece Şanlıurfa civarında ürer. Sonra güneye (Suudi Arabistan vb.) göçer. Herhangi bir tehlike anında uçmak yerine koşarak kaçmayı tercih ederler. Ayrıca hızlı uçabilirler. Yerde hareketsizken dik dururlar. Boyları 21 cm, kanat açıklıkları 54 cm kadar olabilir.

Çöl ötleğeni (*Sylvia nana*)

Ülkemizde çok az rastlanır ve rastlantısal konuk olarak kabul edilir. Zonguldak, İstanbul ve Antalya ilinden kayıt vardır. Açık çöller, yarı çöller, kurak alanlar başlıca yaşam alanlarıdır. Çalılıklara yuva yaparlar.

Küçük çöl toygarı (*Ammomanes cinctura*)

Ülkemizde çok az rastlanır. Konya, Adana, Afyonkarahisar'dan gözlem kaydı vardır. Yeşillikli düzlük yarı çöller, yüksek engebeli kurak araziler başlıca yaşam alanlarıdır. Yuvalarını yere yaparlar.

Çöl toygarı (*Ammomanes deserti*)

Ülkemizde çok az rastlanır. Ülkemizde Şanlıurfa'dan kaydı vardır. Yerleşiktir, ancak kışın çok az rastlanır. Çöller, yarı çöller, kurak topraklar, engebeli tepeler, taşlık, kayalık alanlar başlıca yaşam alanlarıdır. Tohum ve böceklerle beslenirler.

Çöl kuyrukkakanı (*Oenanthe deserti*)

Ülkemizde az rastlanır. Güney illerimizde çalılık çöller, taşlık, kayalık çorak alanlarda yaşarlar. Yuvalarını kaya arasındaki oyuklara yaparlar. Karıncalar, örümcekler, küçük kertenkeleler ve tohumlarla beslenirler. Yerdeyken çok hızlı koşarak avlarını yakalarlar.

Çöl kuzgunu (*Corvus ruficollis*)

Ülkemizde çok az rastlanır. Sadece Muğla ve Şırnak illerinden kayıt vardır. Bundan dolayı rastlantısal konuk olarak kabul edilirler. Kuzguna çok benzerler, ancak kıvrık gagaları, parlak enseleri ile ondan ayrılırlar. Çöller, yarı çöl alanlarda yaşarlar.

Fotoğraflar: Prof. Dr. Mustafa Sözen

Kaynak
<http://www.trakus.org>

Muş Lalesi

Ülkemizin farklı iklim koşullarına, farklı yükseklikte bölgelere, farklı yaşam alanlarına (bozkır, dağ, ova, sulak alan, göl, akarsu, kumul, vb.), zengin su kaynaklarına sahip olması zengin bitki çeşitliliğimizin nedenleri. 3 bini endemik olmak üzere yaklaşık 10 bin bitki türüne sahip olmamız da bunun göstergesi. Bu bitkiler arasında soğanlı bitkiler olarak bilinen geofitler biyoçeşitliliğin önemli bir parçasıdır. Geofitler, yılın büyük bölümünü toprak altında geçiren soğanlı-yumrulu bitkilerdir.

Muş lalesi (*Tulipa sintenisii*)

Ülkemizde 1/3'ü endemik olmak üzere 700 civarında geofit tür yaşıyor. Tarih boyunca ilgi çekmiş olan geofitler peyzajda, geleneksel tıpta (öksürük ve boğaz ağrısı giderici, balgam söktürücü, ateş düşürücü, akciğer nemlendirici, vb) sıklıkla kullanılmış, ticareti yapılmıştır.

Bu ilgi günümüzde de devam ediyor ve geofitlerin doğadan aşırı miktarda toplanmasına yol açıyor. Ayrıca laleler başta olmak diğer tüm geofitler yasadışı olarak da yurt dışına kaçırılıyor. Bu türlerden biri de muş lalesi (*Tulipa sintenisii*). Muş lalesi adını Muş ilinden alsa da Muş dışında Erzurum, Kayseri, Ağrı, Maraş, Gaziantep, Siirt, Hakkâri ve Konya'da yayılış gösteriyor. Gösterişli kırmızı çiçekler açan muş lalesi önemli bir süs bitkisi. Kültüre alınmış çeşitleri bahçe düzenlemelerinde ve süs bitkisi yetiştiriciliğinde sıklıkla kullanılıyor.

Fotoğraflar: İbrahim Koç

Kaynak

- Kalyoncu, D. D., Bazı Yabani *Tulipa* Türlerinde *In Vitro* Soğancık Üretimi, Ankara Üniversitesi Biyoteknoloji Enstitüsü Doktora tezi, 2007.